

Canllawiau Dysgu o bell ar gyfer ysgolion Gogledd Cymru

Ionawr 2021

Beth yw Addysg o Bell?

Yng nghyd-destun y papur hwn, byddwn yn diffinio dysgu o bell fel term eang sy'n cwmpasu'r holl ddysgu sy'n digwydd y tu allan i'r ystafell ddosbarth, pan na fydd athro'n bresennol yn yr un lleoliad â'r disgyblion. Gallai hyn fod naill ai'n addysgu byw neu'n ddeunydd a baratowyd gan yr athro a'i gyrchu gan y disgybl yn nes ymlaen. Mewn cyferbyniad, mae dysgu cyfunol yn cynnwys cymysgedd o ddulliau wyneb yn wyneb ac o bell. Byddai hwn yn deitl perthnasol pe bai dysgwyr yn cael mynediad at beth o'u haddysg yn yr ysgol gyda chysylltiad uniongyrchol â'r athro yn ystod y cyfnod clo.

Diben y canllawiau

- Cefnogi Penaethiaid ac athrawon i gynllunio dysgu o bell fel rhan o'r ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr
- Cefnogi Penaethiaid ac athrawon i reoli disgwyliadau rhieni a rhanddeiliaid
- Cefnogi Penaethiaid ac athrawon i wneud y defnydd gorau o ddysgu byw
- Cefnogi Penaethiaid i werthuso arferion dysgu o bell ac wrth adrodd i rhanddeiliaid gan gynnwys y corff llywodraethu

Trosolwg o'r canllawiau

1. Cyd-destun y canllawiau
2. Disgwyliadau ar gyfer Dysgu yn ystod y cyfnod clo
3. Ystyriaethau wrth gynllunio Dysgu o Bell
4. Ymarfer mewn Dysgu o Bell – beth mae'r dystiolaeth yn ei ddweud?
5. Ymarfer mewn Dysgu o Bell – arweiniad ac enghreifftiau o arferion yn ysgolion gogledd Cymru
6. Darllen ac arweiniad pellach

1. Cyd-destun y canllawiau

Ar hyn o bryd, mae ysgolion yn gweithredu mewn amgylchiadau hynod a heriol ac, mewn cyfnod byr iawn o amser, maent wedi gorfod rheoli newid sylweddol yn eu dulliau a'u hymarfer. Does dim yn fwy felly na'r defnydd o dechnoleg a'r amgylchedd dysgu digidol sydd wedi dod yn rhan hanfodol o'r arferion hyn, yn benodol trwy Ddysgu Cyfunol a Dysgu o Bell. Mae ysgolion ledled gogledd Cymru wedi dangos creadigrwydd sylweddol wrth ymateb i'r newid hwn ac i anghenion dysgwyr, boed nhw'n dysgu gartref neu yn yr ysgol. Yn yr un modd, mae anawsterau a heriau yn wynebu staff ysgolion wrth wneud hynny.

Mae Llywodraeth Cymru wedi gosod disgwyliadau eglur ar ysgolion (**Canllawiau ar ddysgu mewn ysgolion a lleoliadau: coronafeirws** diweddarwyd 15 Ionawr 2021) lle nodir sut beth fydd addysgu da ar gyfer dysgwyr. Mae'r ddogfen hon yn adeiladu ar hyn ac yn rhoi trosolwg o arferion y gall ysgolion eu mabwysiadu er mwyn cryfhau eu harferion dysgu o bell ymhellach.

Mae cyflawni'r disgwyliad hwn a sut beth fydd dysgu yn ymarferol yn gorfod bod yn hyblyg er mwyn darparu ar gyfer y cyd-destun lleol ac anghenion amrywiol y gwahanol ddysgwyr a'u rhieni. Wrth ystyried y pwysau ar rieni, yn enwedig y rhai sy'n ceisio cydbwysu cefnogi dysgu gartref â gweithio gartref eu hunain; mae angen i ni hefyd gofio am y pwysau ar benaethiaid, athrawon a staff ysgol ehangach a'r ffiniau y maent, yn anochel, yn gweithio o'u mewn. Maent yn wynebu'r her o gydbwysu cyswllt wyneb yn wyneb â disgyblion ar y safle tra'u bod yn cynllunio, paratoi a chyflwyno dysgu ar-lein i'r ystod oed a gallu cyfan, gan ddarparu adborth ar y dysgu, ac yn aml yn darparu cefnogaeth TG. Tra bod angen i athrawon fod ar gael i gynnig cefnogaeth ar gyfer dysgu i ddisgyblion a rhieni, mae'n rhaid gosod terfynau er mwyn caniatáu i staff gael cydbwysedd bywyd a gwaith.

Mae athrawon ac arweinwyr yn adnabod eu hysgolion a'u dysgwyr, a nhw yw'r bobl gywir i wneud penderfyniadau manwl ynghylch cynllunio dysgu eu disgyblion. Nod y ddogfen hon yw dwyn ynghyd arferion llwyddiannus a nodwyd i athrawon ac arweinwyr yng ngogledd Cymru eu hystyried wrth iddynt ddatblygu eu harferion dysgu o bell ac ymateb i heriau.

2. Disgwyliadau ar gyfer dysgu yn ystod y cyfnod clo

Mae'r cwricwlwm yng Nghymru yn wahanol i wledydd eraill y DU, felly mae disgwyliadau sy'n gysylltiedig â dysgu hefyd yn wahanol ac wedi'u teilwra'n benodol i wella cynnydd disgyblion o fewn ein cyd-destun cenedlaethol. Er mwyn i ddisgyblion wneud cynnydd a llwyddo yn eu haddysg yng Nghymru, mae athrawon yn darparu ystod o weithgareddau sy'n cefnogi a chynyddu dysgu i'r eithaf, mae'r gweithgareddau hyn yn aml o reidrwydd yn wahanol i weithgareddau a'r ddarpariaeth a welir mewn rhannau eraill o'r DU.

Mae canllaw Llywodraeth Cymru yn nodi '*os dychwelir at gyfyngiadau symud yn ystod y flwyddyn academaidd nesaf bydd yr eithriadau canlynol yn berthnasol o ran cyswllt a hyd y dysgu*'

- *Dylid cysylltu'n rheolaidd â'r holl ddysgwyr i 'ailgydio' – byddai hyn yn gyfle i holi ynghylch diogelwch a lles y dysgwr yn ogystal â thrafod eu profiad dysgu ac ystyried cefnogaeth ychwanegol bosibl.*
- *Dylai'r holl ddysgwyr gael yr un cyfnod dysgu ag y byddent yn ei gael petaent yn yr ysgol neu'r lleoliad, hyd yn oed os yw rhywfaint o'r dysgu'n cael ei wneud gartref neu mewn man arall. Bydd eithriadau i weithredu'r disgwyliad hwn; fodd bynnag dyma fydd y man cychwyn i bob dysgwr.*

Yn yr un modd, mae disgwyliadau Llywodraeth Cymru o ran dysgu o bell ar gyfer disgyblion mewn blwyddyn arholiad yn nodi pan fo gofyn ar ddisgyblion ym mlynnyddoedd 10, 11, 12 ac 13 i ddysgu o bell, ac am gyfnod tymor y gwanwyn hyd hanner tymor:

- *Disgwyliwn i'r grŵp hwn o ddysgwyr dderbyn cyswllt dyddiol gan eu hysgol i gefnogi dysgu, cymhelliant a lles. Disgwyliwn iddynt dderbyn pedair awr o ddysgu ystyrion y dydd, a fydd yn gyfuniad deniadol o ddysgu a chefnogaeth gydamserol ac anghydamserol, gan ddefnyddio dulliau digidol ac annigidol fel sy'n briodol i'r grŵp a'r pwnc. Nid ydym yn nodi disgwyliadau ar lefel fanylder sy'n is na hyn - mae athrawon ac arweinwyr yn adnabod eu hysgolion a'u dysgwyr, a nhw yw'r bobl gywir i wneud penderfyniadau manwl ynghylch cynllunio dysgu eu disgyblion a'u myfyrwyr.*
- *Disgwyliwn i'r adnoddau dysgu a ddarperir gan ysgolion fod o ansawdd digon uchel i alluogi dysgwyr i wneud cynnydd mor agos â phosib at sut y byddent wedi gwneud cynnydd pe byddent yn y dosbarth. Disgwyliwn i adnoddau a gweithgareddau gyfeirio a rhoi cyd-destun i'r cynnwys sydd ar gael yn eang o ffynonellau gan gynnwys Hwb, CBAC, BBC, S4C a phrifysgolion.*
- *Disgwyliwn i ysgolion gefnogi dysgwyr sydd wedi'u cau allan yn ddigidol wrth gael mynediad at gyfleoedd dysgu o bell trwy ddosbarthu dyfeisiau ysgol gyda chytundebau defnyddiwr terfynol priodol. Os oes problemau wrth ddyrannu dyfeisiau neu heriau cysylltedd, rhaid i ysgolion roi gwybod i arweinydd Technoleg Addysg eu hawdurdod lleol.*
- *Disgwyliwn i ysgolion fod yn ymwybodol o ymgysylltiad dysgwyr â'r cynnig dysgu o bell a'i gofnodi*

3. Ystyriaethau wrth gynllunio dysgu o bell

- Sicrhau bod disgyblion yn ddiogel, ar-lein ac all-lein
- Mae sicrhau mynediad at dechnoleg yn allweddol, yn enwedig ar gyfer disgyblion dan anfantais. Mae angen i ysgolion feddwl yn ofalus ynghylch a oes gan ddisgyblion fynediad at y math cywir o ddyfeisiau wrth ddefnyddio addysg o bell ddigidol. Os nad oes gan ddisgyblion ddyfais ac os na ellir darparu dyfais, noe os nad ydynt yn gallu cael mynediad at ddysgu digidol (am ystod o resymau), gallai fod yn well ystyried dulliau annigidol yn ogystal. Fe allai hyn gynnwys rhannu copïau caled, tasgau ar bapur neu becynnau gwaith. Ni ddylai fod unrhyw anfantais yn y ddarpariaeth waeth pa ddull a ddefnyddir.
- Wrth ddefnyddio addysg ddigidol o bell, dibynnir ar fynediad i'r rhyngwyd. Eto, mae angen ystyried a yw'r disgyblion yn gallu cael mynediad a beth ellir ei ddarparu os nad ydynt.
- Efallai na fydd disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol yn gallu yn gallu cael mynediad at ddysgu digidol neu efallai y byddent yn cael trafferth
- Bydd angen ar bob disgybl i ddysgu trwy ystod o ddulliau yn cynnwys arddulliau corfforol, cymdeithasol a chreadigol. Efallai bydd cydbwysedd y rhain angen amrywio rhwng gwahanol grwpiau oedran.
- Cydraddoldeb mynediad at y ddarpariaeth ar gyfer disgyblion gweithwyr allweddol a disgyblion bregus yn yr ysgol.
- Rhaid i ysgolion ystyried llesiant disgyblion wrth gynllunio darpariaeth dysgu o bell yn enwedig mewn perthynas ag amser ar sgrin.

4. Ymarfer mewn Dysgu o Bell – Beth mae'r dystiolaeth yn ei ddweud?

Mae ansawdd yr addysgu yn allweddol ac mae'n bwysicach na sut caiff gwersi eu darparu

- Gall disgyblion ddysgu a gwneud cynnydd trwy addysgu o bell. Rhaid i elfennau allweddol dysgu effeithiol, sy'n sylfaenol ar gyfer pob dysgu waeth beth fo'r cyfrwng, fod yn bresennol gydag esboniadau clir, sgaffaldio ac adborth. Mae hyn yn bwysicach o lawer na sut neu bryd y cânt eu darparu. Mae ymchwil yn dangos nad oedd gwahaniaeth clir rhwng addysgu o bell yn fyw neu ddefnyddio fideo wedi'i recordio ymlaen llaw. Yr hyn sy'n bwysig yw a yw'r esboniad yn adeiladu'n glir ar ddysgu blaenorol neu sut mae dealltwriaeth disgyblion yn cael ei hasesu wedi hynny. Mae caniatáu amser ar gyfer rhoi adborth i ddysgwyr ac asesu'n ffurfiannol yn allweddol wrth sicrhau cynnydd.

Mae cyfleoedd ar gyfer Rhyngweithio gyda Chymheiriaid yn bwysig

- Gall cyfleoedd i ddysgwyr weld ei gilydd a chydweithio ar-lein gynnig cymhelliant a gwella deilliannau dysgu. Gall arferion gynnwys cydweithio ar weithgaredd, marcio cymheiriaid a sesiynau adborth, rhannu modelau o waith da gyda'i gilydd a chyfleoedd ar gyfer trafodaethau byw am gynnwys.

Gall cefnogi disgyblion i weithio'n annibynnol wella deilliannau dysgu

- Bydd gweithio'n annibynnol yn ffordd naturiol o weithio i ddisgyblion sy'n dysgu gartref. Mae cefnogi dysgwyr, yn enwedig dysgwyr bregus, i weithio'n annibynnol trwy ddarparu rhestrau gwirio neu gynlluniau dyddiol o fudd arbennig.

Mae disgyblion yn gwneud y cynnydd mwyaf pan fydd eu llesiant yn dda

- Mae sicrhau llesiant disgyblion yn cynnwys bod yn ymwybodol o'u hiechyd corfforol, meddyliol a chymdeithasol. Nid yw cyfnodau hir ar y sgrin yn dda i iechyd a datblygiad plant ar unrhyw oedran, yn enwedig i blant iau. Gall gweithgareddau dysgu gartref sy'n cynnwys

ystod o weithgareddau corfforol, cymdeithasol a chreadigol ar y sgrin ac oddi arno, gan gynnwys tasgau sydd wedi'u teilwra'n benodol i wella llesiant, wella gallu disgyblion i berfformio ar eu gorau ar draws yr holl gwricwlwm.

5. Ymarfer mewn Dysgu o Bell – arweiniad ac enghreifftiau o arferion yn ysgolion gogledd Cymru

Mae dysgu o bell yn un ffordd o ddarparu cwricwlwm o ansawdd uchel gan ddefnyddio dysgu o ansawdd da.

Mae angen i'r ddarpariaeth dysgu o bell gyd-fynd â chwricwlwm yr ystafell ddosbarth gymaint â phosib. Fel unrhyw gwricwlwm ystafell ddosbarth, mae angen ei drefnu'n ofalus i sicrhau bod disgyblion yn cael y deunydd angenrheidiol sydd ei angen arnynt i symud at y cam nesaf. Dylid gwneud Amcanion Dysgu a Meini Prawf Llwyddiant mor gwbl eglur o bell ag y byddent yn yr ystafell ddosbarth. Nid yw addysg o bell yr un peth ag addysg ddigidol. Weithiau gall fod yn fwy effeithiol cyflwyno addysg o bell trwy daflenni gwaith neu werslyfr, er erbyn hyn, mae gan y rhan fwyaf o ysgolion lwyfan digidol fel y gallent ddarparu addysg ar-lein lle mai dyna'r dull mwyaf priodol. Gall dulliau ar-lein gynnwys deunydd byw a deunydd a baratowyd gan yr athro ac a gyrchir gan y disgybl yn nes ymlaen. Mae'n bwysig nad yw dysgu o bell yn or-gymhleth. Wrth ddefnyddio addysg o bell ddigidol, ni ddylai'r llwyfan fod yn rhy gymhleth i'w ddefnyddio ac nid oes rhaid i wersi fod y llawn graffeg a darluniau digidol. Weithiau, graffeg syml sy'n tynnu sylw at y cysyniadau a'r nodweddion allweddol yw'r cyfan sydd ei angen. Mae elfennau allweddol addysgu effeithiol yn bwysicach h.y. amcanion clir, disgwiliadau ac adborth.

Enghreifftiau o arferion effeithiol yn ysgolion gogledd Cymru:

- Mae dysgu'n gyfuniad o sesiynau byw, sgwrsio byw, fideos wedi'u recordio ymlaen llaw, tasgau a gweithgareddau a osodwyd i'w cwblhau gyda chymorth athro/rhiant yn ogystal â thasgau annibynnol.
- Mae amseriad y sesiynau byw yn amrywio er mwyn cynnwys y rhieni sy'n gweithio a'r cartrefi sydd â nifer o blant, ac er mwyn ystyried a yw dyfeisiau digidol ar gael. Mae rhai ysgolion yn cynnig sesiwn gofrestru ben bore ac yn sesiwn llythrennedd neu rifedd i ddilyn lle caiff dysgu newydd ei gyflwyno. Mae eraill yn ei gweld yn fwy buddiol cynnal sesiwn fyw rywbryd yn ystod y dydd er mwyn mynd i'r afael ag unrhyw anawsterau a gafwyd wrth gwblhau tasgau. Mae rhai yn cynnal sesiwn fyw arall ar ddiwedd y dydd er mwyn adolygu'r dysgu.
- Tasgau wedi'u gosod a'u rhannu'n ddyddiol yn hytrach nag yn wythnosol, er mwyn rheoli cyflymder y dysgu a chynnal y lefel ymgysylltu. Mae rhai ysgolion yn darparu trosolwg/amserlen wythnosol ar gyfer y teuluoedd hynny na allant ymuno â sesiwn gyswllt oherwydd ymrwymadau gwaith y rhieni.
- Mae arfer penodol mewn dysgu Cyfnod Sylfaen yn cynnwys cynllunio cyfleoedd i ailadrodd a chydgrynhoi sgiliau newydd a sgiliau sy'n bodoli eisoes trwy chwarae / profiadau dysgu gweithredol a rhai sy'n seiliedig ar brofiad; gan gynllunio cyfleoedd fel bod y plant yn rhydd i ymateb mewn ffordd sy'n briodol yn ddatblygiadol iddynt e.e. ysgrifennu, darlunio, gwneud recordiad fideo/sain byr, tynnu llun a gwneud modelau; gan ddefnyddio enghreifftiau a gyflwynwyd gan blant fel enghraifft o arfer effeithiol ar gyfer eu plant (gyda chaniatâd).
- Defnyddio deunydd a recordiwyd er mwyn gwella'r dysgu gartref, er enghraifft, gwneud fideo o ddarllen stori, o ganu caneuon ac o gemau rhif/ffeithiau.
- Athrawon, mewn clystyrau, yn trefnu cyfarfodydd, weithiau'n gysylltiedig â grwpiau oedran, i drafod a rhannu syniadau parthed tasgau a gweithgareddau a weithiodd yn dda. Mae enghreifftiau o gydgyllunio a chyd-greu rhwng ysgolion.

- Mae'r rhan fwyaf o ysgolion uwchradd yn dilyn amserlen ysgol 'normal' gyda rhai addasiadau er mwyn hwyluso dysgu. Mae gwersi ychydig yn fyrrach er mwyn rhoi toriad bach i ddysgwyr; mae'r diwrnod hefyd wedi'i gwtogi er mwyn gwella ffocws dysgwyr a chaiff tasgau a gwblhawyd eu huwchlwytho i lwyfan dysgu yn ystod, neu ar ddiwedd, y diwrnod. Gall gwersi fod yn fyw mewn rhai achosion neu wedi'u recordio o flaen llaw. Mewn gwersi byw yr athro sy'n cychwyn y dasg, ac yna gwaith annibynnol gan y dysgwyr tra bo'r athro ar gael i'w holi ac ar gyfer sesiwn lawn i gloi'r wers. Nid oes un ffordd ragnodedig o ymdrin â hyn; dylai'r ffocws fod ar ddysgu a chefnogaeth ac adnoddau sy'n hygyrch i'r dysgwyr.

Mae Adborth ac Asesu ar gyfer Dysgu yn bwysicach nag erioed

Mae adborth ac asesu ffurfiannol yn dal yr un mor bwysig ag ydynt yn y dosbarth. Gall fod yn anoddach darparu adborth ar y pryd, o bell, i ddisgyblion nag yn y dosbarth, ond mae llawer o athrawon wedi darganfod ffyrdd clyfar ac arloesol o wneud hyn trwy drafodaethau ystafelloedd sgwrsio, rhyngweithio un i un byw, negeseuon a meddalwedd dysgu addasol megis Headsprout ac ati. Mae'n bwysig i athrawon gadw mewn cyswllt rheolaidd â disgyblion a'u bod ar gael i ddysgwyr am o leiaf rannau o bob diwrnod. Mae rhai ysgolion yn cynnal sesiynau adborth dosbarth i gloi'r diwrnod ysgol tra bod eraill yn gwneud hyn yn fwy ar sail unigolion lle mae gan bob plentyn gyfnod wythnosol gydag athro. Gellir cynnwys cwisiau 'dim byd yn y fantol' (*low-stakes*) a thasgau asesu hwyliog mewn addysg o bell, felly hefyd aseiniadau ysgrifenedig a gweithgareddau ymarfer adalw gyda dysgwyr hŷn.

Enghreifftiau o arferion yn ysgolion gogledd Cymru:

- Cyswllt dyddiol rhwng disgyblion a'r athro i adolygu gwaith a gwblhawyd ac i egluro neu gyflwyno gweithgareddau dysgu newydd.
- Mewn ysgolion cynradd mae'r athro ar gael ar-lein drwy gydol y rhan fwyaf o'r diwrnod ysgol ar gyfer cymorth ac adborth yn cynnwys dathlu dysgu gartref a mynd i'r afael â chamsyniadau. Athrawon yn amlygu gallu cynyddol disgyblion i arddangos tueddiad cadarnhaol tuag at ddysgu, yn cynnwys sgiliau beirniadol a chreadigol yn unol â Phedwar Diben y Cwricwlwm newydd i Gymru.
- Athro yn rhoi sesiynau adborth i grŵp er mwyn galluogi adborth unigol a rhyngweithio cymheiriaid.
- Athrawon yn gwneud eu gorau glas i sicrhau bod disgyblion ADY yn gweithio ar eu targedau CDU
- Integreiddio sesiynau 'Helpwr Heddiw' i'r sesiwn fyw er mwyn cynnal eu lefel llafaredd yn y Gymraeg.
- Gwaith 'grŵp bach' byw gyda chymhorthydd yn cefnogi e.e. y rhai ag ADY, SIY neu ddisgyblion iau, neu'r disgyblion hynny lle cefnogir eu dysgu gan y Grant Dysgu Carlam
- Sesiynau noson rieni yn digwydd o bell.

Gwersi byw

Mae yna gamsyniad y dylai dysgu o bell gynnwys ffrydio di-dor o wersi yn unig. Gall defnyddio gwersi byw fod â manteision os cânt eu cynllunio a'u cyflwyno'n effeithiol a'u bod yn rhan o becyn cymorth cynhwysfawr. Gan ddefnyddio dulliau addysgu effeithiol, gall gwersi fyw baratoi plentyn ar gyfer gweithgareddau'r diwrnod, gallant wneud cyd-fynd â'r cwricwlwm yn haws, gallant gadw sylw disgyblion a rhoi mwy o reolaeth i'r athro dros yr amgylchedd dysgu. Fodd bynnag, mae angen cydbwysu hyn â lles dysgwr (a'r athro). Mae amser i ffwrdd o'r sgrin yn bwysig i'r dysgwr a'r athro. Mae hyn yn rhoi cyfle i'r dysgwr gymryd rhan yn ei ddysgu annibynnol ei hun a rhoi cyfle i'r athro gynllunio, paratoi a chael cyswllt unigol â dysgwyr gan roi adborth a darparu'r camau nesaf.

Mae gwahanol ymagweddau tuag at addysg o bell yn gweddu i wahanol fathau o gynnwys a disgyblion. Gellir gweld modelau cymysg ar draws ein hysgolion gyda chyfuniad o addysgu byw, deunydd wedi'i recordio, gweithgareddau a baratowyd ymlaen llaw a chyswllt unigol â dysgwyr.

Manteision ffrydio o bell byw	Anfanteision posib i'w hystyried cyn defnyddio ffrydio o bell byw
Mae'n galluogi athrawon i roi negeseuon clir i ddysgwyr a sicrhau eu dealltwriaeth o dasg / cysyniad cyn iddynt fynd ymlaen â'r gwaith. Gall hyn leihau llwyth gwaith	Effaith negyddol gormod o 'amser sgrin' ar ddisgyblion gan gynnwys datblygu ystum corff gwael, a phroblemau corfforol eraill oherwydd eu bod wedi crymu o flaen sgrin.
Mae'n cynyddu ymgysylltiad disgyblion a'u dealltwriaeth o dasgau	Mae angen ei amserlennu'n ofalus a'i weithio o amgylch yr amserlen 'gofal yn yr ysgol', h.y. amserlen plant gweithiwr allweddol / plant bregus sydd yn yr ysgol.
Mae'n rhoi mwy o reolaeth i'r athro dros yr amgylchedd dysgu	Gall anawsterau technegol leihau tegwch e.e. mynediad at <i>Chromebooks</i> , gliniaduron, llechi, hefyd materion mynediad i'r rhyngwyd / cysylltedd
Gall dysgwyr gael adborth byw trwy 'sgwrs', yn breifat os dymunir	Mae tystiolaeth yn awgrymu bod canolbwyntio ar-lein yn fyrrach na hyd gwrs nodweddiadol
Mae yna lawer o offer defnyddiol ar gael i gadw diddordeb disgyblion a'u hannog i gymryd rhan e, e, Jamboard, cwisiau byw, Padlet; Mentimeter ac ati.	Mewn ffrydio byw parhaus, gall fod yn anodd ymgorffori rhyngweithio a hyblygrwydd
Gall wella ymgysylltiad disgyblion sydd heb yr hunanddisgyblaeth i weithio'n annibynnol	Rhai disgyblion yn anfodlon cyfrannu ar lafar a ddim yn gyfforddus o flaen camera.
Lles - gall disgyblion weld ei gilydd a'u hathro yn rhyngweithio a chydweithio. Mae hyn yn cynnwys disgyblion bregus sydd yn yr ysgol.	Mae gan rai athrawon blant bach gartref sy'n ei gwneud hi'n anodd iawn i ffrydio'n fyw.
Mae'n helpu rhieni i ddeall tasgau a chysyniadau, bwriadau dysgu ac ati er mwyn gallu cefnogi dysgu eu plentyn	

Engreifftiau o arferion yn ysgolion gogledd Cymru:

- Gwers fyw ddyddiol i gyflwyno gweithgareddau ac i osod disgwyladau ar gyfer y gweithgareddau.
- Darparu tasgau a gweithgareddau gaiff eu cwblhau'n annibynnol oddi ar y sgrin.
- Pecynnau papur/copïau caled ar gael ar gais i'r rhai hynny sy'n cael anawsterau gyda'r

agweddau digidol.

- Mewn ysgolion cynradd, mae athrawon yn cael amser bob dydd pan nad ydynt ar gael ar-lein, er mwyn eu caniatáu i gynllunio a darparu cynnwys ar gyfer y diwrnod canlynol e.e. recordio fideos ac ati. Mae staff arall ar gael i gefnogi yn ystod y cyfnod hwn pe bai angen.
- Defnyddio 'llyfr dysgu gartref' fel cofnod o unrhyw waith gaiff ei gwblhau gartref, a gellir dod ag ef i'r ysgol fel tystiolaeth pan fydd y plentyn yn dychwelyd. Mae hefyd yn cefnogi'r syniad nad oes yn rhaid i bob tasg gael ei chwblhau ar-lein
- Cyfarwyddiadau ar gyfer tasgau yn cael eu hegluro ar fideo a recordiwyd o flaen llaw er mwyn cefnogi disgyblion sy'n cael trafferth gyda darllen a phrosesu cyfarwyddiadau ysgrifenedig, ac sy'n cwblhau tasgau gyda chefnogaeth gyfyngedig gan rieni. Darperir tasgau ymestynnol ychwanegol y gellir eu cwblhau'n annibynnol, sy'n atgyfnerthu sgiliau ond sydd hefyd yn rhoi amser i rieni gwblhau eu gwaith eu hunain os oes angen.

Ymgysylltu a Chyfathrebu

Mae'n anodd cynnwys dysgwyr mewn amgylchedd ar-lein. Mae pethau yn tynnu sylw ym mhobman ac nid yw athrawon yn bresennol yn gorfforol i reoli sefyllfaoedd. Bydd rhieni hefyd yn ei chael hi'n anodd addasu i ffordd hollol newydd o weithio. Gall cyfathrebu a gweithio gyda rhieni yn ystod yr amser hwn, heb roi baich ychwanegol arnynt, gefnogi dysgu gartref. Mae cyfathrebu rheolaidd â Dysgwyr a Rhieni yn cynyddu'r teimlad o berthyn i gymuned yr ysgol. Mae'r cyfathrebu rheolaidd hwn a'r ymdeimlad gwell o gymuned yn cael ei weld mewn sawl ffordd yn ein hysgolion. Gall gwasanaeth digidol neu wasanaeth ysgol gyfan neu ddsbarth, adborth, cylchlythyrau i ddisgyblion a rhieni neu sesiynau galw heibio ar-lein oll helpu rhieni a disgyblion fel ei gilydd i deimlo'n rhan o'r gymuned, hyd yn oed wrth ddysgu o bell. Mae cynnal perthnasoedd yn allweddol yn ystod yr amseroedd anodd hyn.

Enghreifftiau o arferion yn ysgolion gogledd Cymru:

- Ymgysylltu ag adborth adeiladol: er enghraifft, defnyddio holiadur i rieni i ddarganfod beth sy'n gweithio'n dda yn amgylchedd y cartref a pha gefnogaeth bellach sydd ei hangen.
- Gwasanaeth wythnosol wedi'i gyflwyno'n fyw neu wedi'i recordio o flaen llaw a fideos rheolaidd o straeon yn cael eu darllen.
- Galwadau ffôn i'r cartref, ar gyfer rhai nad ydynt yn ymgysylltu'n rheolaidd â dysgu, er mwyn holi am eu llesiant a chynnig cefnogaeth.
- Cymhorthfa wythnosol, un i un, gyda rhieni i fynd i'r afael ag unrhyw bryderon ynghylch dysgu eu plant e.e. cefnogaeth TG.
- Mae ysgolion cynradd clwstwr yn cysylltu â'r ysgol uwchradd ynghylch amseriad unrhyw sesiynau byw gan fod hyn yn effeithio ar y dyfeisiau sydd ar gael mewn cartrefi sydd â sawl brawd a chwaer.
- Darparu gweithgareddau sy'n cynnwys yr holl deulu gyda'i gilydd e.e. cwis teuluol wythnosol; rhannu ryseitiau hawdd y gall rhieni a phlant eu gwneud ar y cyd, gan amlinellu'r sgiliau rhifedd a llythrennedd y gall y gweithgaredd eu datblygu.
- Myfyrio ar y cyfnod clo a datblygu rhesymwaith ynghylch pam y maent wedi mabwysiadu'r dulliau y maent wedi'u mabwysiadu. Cynnwys hwn yn eu hasesiad risg a'i rannu â'r Llywodraethwyr.

6. Casglwyd y canllawiau uchod o'r ddogfennaeth ganlynol. Mae llawer mwy o wybodaeth, enghreifftiau ac arweiniad i'w gweld yn y dogfennau hyn:

- Canllawiau ar ddysgu mewn ysgolion a lleoliadau: coronafeirws - [Canllawiau ar ddysgu mewn ysgolion a lleoliadau: coronafeirws | LLYW.CYMRU](#)

- Disgwyliadau o ran dysgu o bell mewn blynyddoedd arholiad - [Disgwyliadau o ran dysgu o bell mewn blynyddoedd arholiad - Hwb \(llyw.cymru\)](#)
- Canllawiau ffrydio byw Llywodraeth Cymru - [Ffrydio byw a fideogynadledda: arferion ac egwyddorion diogelu - Cadw'n ddiogel ar-lein - Hwb \(llyw.cymru\)](#)
- *What's working well in remote education* – [What's working well in remote education - GOV.UK \(www.gov.uk\)](#)
- *EEF Rapid Evidence Summary (Distance Learning)* - [Rapid Evidence Assessment summary.pdf](#)
- Hwb yn cefnogi Dysgu o Bell - [Dysgu o bell - Hwb \(llyw.cymru\)](#)

Lluniwyd yr arweiniad rhanbarthol hwn mewn ymgynghoriad â chwe Awdurdod Lleol gogledd Cymru.

